

Sygn. akt VII Ka 403/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Tomkiewicz (spr.)

Sędziowie SSO Dariusz Firkowski

SSO Karol Radaszkiewicz

Protokolant st.sekr.sądowy Jolanta Jankowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Janusza Płońskiego i funkcjonariusza celnego Wojciecha Piątkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015r.

sprawy **J. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 54§1 i 2 kks

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 5 lutego 2015r. sygn. akt II K 35/14

zaskarżony wyrok uchyla i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego jej rozpoznania.

UZASADNIENIE

J. K. oskarżony został o to, że uchylał się od opodatkowania do dnia 26.06.2012r. poprzez nieujawnienie Naczelnikowi Urzędu (...) w O. podstawy opodatkowania od towaru w postaci A. (...) rok prod. 2010, nr VIN: (...) z tytułu nabycia wewnątrzspółnotowego w dniu 28.06.2011r. przez co uszczuplono podatek akcyzowy w wysokości 51.049zł.

-tj. o przestępstwo skarbowe określone w art.54 & 1i2 kks.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem dnia 5 lutego 2015r. w sprawie IIK 35/14 orzekł :

Oskarżonego J. K. uznał za winnego tego, że będąc podatnikiem podatku akcyzowego jako prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) uchylał się od opodatkowania w ten sposób, że nie ujawnił właściwemu miejscowo organowi podatkowemu- Naczelnikowi Urzędu (...) w O. przedmiotu opodatkowania i nie złożył w ustawowym terminie wynikającym z art. 106 ust.2 ustawy z dnia 6.12.2008r. o podatku akcyzowym tj. do dnia 6 lipca 2011r. deklaracji uproszczonej A rokKC-U dla samochodu osobowego marki A. (...), rok produkcji 2010 nr VIN: (...) w związku z dokonaniem nabycia wewnątrzspółnotowego tego pojazdu w dniu 28.06.2011r., przez co naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w wysokości 51.049zł. tj. przestępstwa skarbowego określonego w art. 54 & 1i2 kks i za to skazał go:

1.z mocy art. 54 & 2 kks na grzywnę w liczbie 50 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100zł.

2.na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego w całości na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym opłatę w kwocie 500zł.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego , zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości. Wyrokowi temu skarżący zarzucił :

1.obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, w tym art. 7 kpk, art. 9 & 1 kpk, art. 170 § 1 pkt.2,5kpk, art. 193 §1 kpk poprzez bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez oskarżonego podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2014r. a nadto nie przeprowadzenie innych dowodów ważnych dla wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy tj.(1) zwrócenie się do sprzedawcy samochodu zakupionego przez oskarżonego tj. (...) i zażądanie informacji o tym, czy pojazd zakupiony przez oskarżonego został wyprodukowany jako specjalny czy też taki status uzyskał dopiero potem, jeżeli tak, to kiedy i na czyje zlecenie, w jakich okolicznościach, (2) zwrócenie się do Starostwa Powiatowego w G. i zażądanie informacji na temat ilości i rodzaju samochodów specjalnych zarejestrowanych w 2011r., (3) wezwanie i przesłuchanie w charakterze świadków kolejnych właścicieli samochodu zakupionego pierwotnie przez oskarżonego, w tym T. S. – na okoliczność nabycia samochodu specjalnego, zarejestrowania przedmiotowego pojazdu jako pojazd specjalny, ubezpieczenia przedmiotowego pojazdu jako pojazd specjalny, zarejestrowania w ramach swojej działalności gospodarczej jako pojazd specjalny itp., (4) zasięgnięcia w sprawie opinii od biegłego sądowego z zakresu mechaniki pojazdowej – na okoliczność nabycia przez oskarżonego samochodu specjalnego w rozumieniu Taryfy Celnej UE, (5) zwrócenie się do (...) i zażądanie informacji na moment trwania przedmiotowego postępowania na temat statusu pojazdu na chwilę obecną (specjalny czy inny) oraz danych kolejnych właścicieli pojazdu zakupionego przez oskarżonego, po czym osoby te winny być wezwane i przesłuchane w sprawie na okoliczność zakupu samochodu specjalnego oraz rejestrowania przedmiotowego pojazdu jako specjalnego w kolejnych urzędach, ubezpieczalniach na terenie całej Polski itp., chociaż w ocenie oskarżonego przedmiotowa sprawa wymaga dalszego wyjaśnienia w co najmniej wskazanym wyżej zakresie, co w konsekwencji doprowadziło do wydania zaskarżonego wyroku;

2. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż oskarżony uchylił się od opodatkowania w ten sposób, że nie ujawnił właściwemu miejscowo organowi podatkowemu przedmiotu opodatkowania i nie złożył w ustawowym terminie deklaracji podatkowej dla samochodu marki A. (...), w związku z dokonaniem nabycia wewnątrzspółnotowego tego pojazdu w dniu 28.06.2011r. chociaż m.in. z dokumentów jakimi dysponował oskarżony na ten moment tj.: (1) dokument identyfikacji pojazdu- załącznik do zaświadczenia o przeprowadzonym badaniu technicznym, (2) zaświadczenie o przeprowadzonym badaniu technicznym pojazdu, (3) tymczasowy dowód rejestracyjny, (4) faktura VAT z autoryzowanego salonu (...) w Niemczech tj. (...) itp. jednoznacznie i bezsprzecznie wynikało, iż oskarżony nabył samochód specjalny a tym samym był zwolniony z obowiązku złożenia deklaracji podatkowej a tym samym zapłaty podatku akcyzowego, co w konsekwencji doprowadziło do wydania zaskarżonego wyroku.

Stawiając te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu ewentualnie o uchylenie tego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I-szej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w zakresie zawartego w niej wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie tej sprawy do ponownego jej rozpoznania.

Na wstępie stwierdzić należy, iż poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia w aspekcie okoliczności stanu faktycznego, co do istoty są słuszne. Problem jednakże w tym, że te prawidłowo ustalone fakty Sąd I-szej instancji poddał dość

uproszczonej analizie i wywiódł z nich wnioski, które w aktualnym stanie sprawy uznać należy za co najmniej przedwczesne. Z pisemnych motywów wyroku wynika, iż Sąd ten przyjął, że skoro oskarżony - który w przeszłości sprowadzał samochody z zagranicy- tym razem poszukiwał w Niemczech takiego pojazdu, który miał mieć status samochodu specjalnego (pomoc drogowa) i skoro kupione przez siebie w G. A. (...) zarejestrował w Polsce jako samochód specjalny, mimo, iż auto to było samochodem osobowym i nie miało cech konstrukcyjnych (ani trwałego oznakowania), które pozwalałyby na uznanie, że jest pojazdem specjalnym, to tym samym dopuścił się przypisanego mu przestępstwa skarbowego.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskowanie powyższe prowadzi do konkluzji powierzchownych i nie obejmuje całej złożoności problemu, który w sprawie tej występuje. Po pierwsze, to że obywatel RP zamierza nabyć za granicą właśnie taki samochód, od którego w kraju nie zapłaci akcyzy, może budzić wątpliwości natury etycznej, jednakże samo w sobie przestępstwem nie jest. Zabieg taki nie oznacza również, że ten, kto na taki zakup się decyduje, decyduje się uczynić to w sposób sprzeczny z prawem. Trudno również uznać aby kluczowym dowodem wskazującym na istnienie oszukańczych zamiarów miało być to, że samochód specjalny nabywa ktoś, kto specjalnymi usługami na co dzień się nie zajmuje. Pojazd taki – podobnie jak i wszystkie inne- może kupić każdy, kogo na to stać i bez względu na to, co z zakupionym pojazdem uczyni.

Niezależnie jednakże od uwag powyższych, zasadniczym mankamentem rozważań Sądu Rejonowego jest to, że Sąd ten w analizach swoich całkowicie pominął aspekt dotyczący regulacji prawnych, które w przypadku sprowadzania samochodów z obszaru państw UE mogą wchodzić w grę. Uwagze Sądu Rejonowego przede wszystkim umknęło to (na co zwracał uwagę nawet organ podatkowy w uzasadnieniu decyzji z dnia 26.06.2012r.- k.30), iż ***pośród zasadami klasyfikacji pojazdów na potrzeby poboru akcyzy i na potrzeby ich rejestracji istnieje oczywisty brak korelacji*** . Stosownie do art.3 ust.1 ustawy o podatku akcyzowym z dnia 6.12.2008r., do celów poboru akcyzy stosuje się klasyfikację w układzie odpowiadającym Nomenklaturze Scalonej (SC) zgodną z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2658/87menklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz. Urz. WE L 256 z 7.09.1987r.). Klasyfikacja o której w tym przepisie mowa, polega na przyporządkowaniu określonego towarowi właściwego kodu Nomenklatury Scalonej stanowiącej systematyczny i hierarchiczny zbiór towarów posegregowanych na grupy towarowe, które podzielone są na sekcje, działy, pozycje, podpozycje oraz kody. W celu zapewnienia jednolitego stosowania oraz właściwej klasyfikacji towarów w Zharmonizowanym Systemie (HS), Światowa Organizacja (...) wydała noty wyjaśniające i opinie klasyfikacyjne do HS. Nie wchodząc w szczegóły tych uregulowań dość powiedzieć, że w procesie klasyfikacji pojazdów samochodowych do właściwych kodów CN decydujące znaczenie mają kryteria określone w pozycjach CN (oraz stosowne noty wyjaśniające do HS), przy czym – co podkreślić należy - ustawa o podatku akcyzowym nie odsyła w wymienionych kwestiach klasyfikacyjnych do reguł zawartych w przepisach o rejestracji pojazdów. Oznacza to- również ujmując rzecz w skrócie- że w pewnych przypadkach mogą istnieć inne kryteria, które określają klasyfikację pojazdu na potrzeby poboru akcyzy, a inne na potrzeby jego rejestracji na terytorium danego państwa. Innymi słowy, może być tak, że dany pojazd nie będzie pojazdem specjalnego przeznaczenia według pozycji 8705 Nomenklatury Scalonej, choć równocześnie może spełniać kryteria pojazdu specjalnego w świetle przepisów rejestracyjnych.

Kwestii powyższych nie sposób pominąć analizując stronę podmiotową czynu przypisanego J. K.. O ile bowiem – jak wydaje się- zgodzić można się z tezą, że oskarżony od sprowadzonego w tej sprawie A. (...) winien uiścić akcyzę, o tyle istnieją wątpliwość, czy równocześnie można przypisać mu sprawstwo w zakresie przestępstwa karno-skarbowego. Rzecz bowiem w tym, że przestępstwa z art. 54 §112 kks nie można popełnić ani w warunkach winy nieumyślnej ani też z zamiarem ewentualnym. Może być ono popełnione jedynie w warunkach winy umyślnej, z zamiarem bezpośrednim. Skoro więc sam Sąd Rejonowy uznał, że dokumenty (głównie „niemieckie”) które otrzymał J. K. a które dotyczyły wymienionego auta (m.in. umowa sprzedaży/rachunek, świadectwo homologacji D. i in. dokumenty dołączone do rejestracji pojazdu w G.) „generalnie nie budziły wątpliwości sądu co do swojej autentyczności i prawdziwości zawartych w nich twierdzeń i dlatego stanowiły podstawę dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych” (k.477), to Sąd ten winien bliżej wyjaśnić, w oparciu o jakie przesłanki uznał, że J. K. mimo posiadania tego rodzaju dokumentów ***wiedział*** , że zawarte w nich informacje nie są miarodajne dla kwestii akcyzowych związanych z

wewnątrzspółnotowym nabyciem auta. To, że – jak podkreślił to Sąd (k.478)- wspomniane A. (...) z uwagi na brak trwałych oznaczeń pojazdu nie odpowiadało wymogom określonym w § 38 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn.31.12.2002r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia, niczego w omawianym aspekcie nie wyjaśnia. Niezależnie bowiem od tego, że – jak zostało już powiedziane- to nie przepisy rejestracyjne określają status auta dla potrzeb poboru akcyzy lecz wskazana klasyfikacja europejska, w przedmiotowej sprawie nie można tracić z pola widzenia tego, że w świetle prawa wewnętrznego obowiązującego w miejscu jego nabycia pojazd ten mógł być użytkowany jako pojazd pomocy drogowej i wszystkie niemieckie dokumenty, które oskarżony otrzymał, na taki właśnie status samochodu wskazywały.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby oskarżony w przeszłości przechodził już procedurę nabycia pojazdu specjalnego za granicą lub by posiadał specjalistyczną wiedzę w tym zakresie z racji np. wykształcenia czy zawodu, w związku z czym, trudno obecnie uznać w sposób pewny, że znał on ową specyfikę rozwiązań prawnych istniejących na styku prawa wspólnotowego, danin publicznoprawnych oraz prawa wewnętrznego i że świadomie i celowo zdecydował się naruszyć normę art. 54 kks. Rację ma Sąd Rejonowy uznając, że oskarżony wbrew temu co twierdził, nie weryfikował swojej sytuacji w organach celnych (nie zwrócił się formalnie do urzędu celnego o zajęcie stanowiska w przedmiocie obowiązku uiszczenia akcyzy). Jednakże nawet jeśli oskarżonemu można byłoby postawić zarzut, że po zakupie tego konkretnego auta nie dołożył starań, aby upewnić się, czy nie obciąża go obowiązek uiszczenia akcyzy, to okoliczność ta- choć może być pewną poszlaką- sama w sobie nie dowodzi jeszcze bezpośredniego zamiaru popełnienia przestępstwa.

Nie przesądzając zatem ostatecznego wyniku sprawy, zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego jej rozpoznania (art. 437 & 2 kpk), uznając jednocześnie, że z uwagi na przyczynę uchylenia, ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów zawartych w apelacji stało się przedwczesne (art. 436 kpk). Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I-szej instancji winien ponownie przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości, z uwzględnieniem uwag powyższych. Odnosząc się do wniosków dowodowych zawartych w apelacji w pkt. 1 pdpkt 1-5 na marginesie jedynie zauważyć należy, iż w świetle wskazanej przyczyny uchylenia zaskarżonego wyroku, dowody, których przeprowadzenia obrońca domaga się, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Nie odnoszą się one bowiem do kwestionowanej strony podmiotowej czynu zarzucanego oskarżonemu.